

INTEGRIRANI PRISTUP MUZEJSKOJ, KNJIŽNIČNOJ I DOKUMENTACIJSKOJ GRAĐI: MREŽNI KATALOG MUZEJSKOGA DOKUMENTACIJSKOG CENTRA

HANA BEČEIĆ

hanabec@gmail.com

DR. SC. GORAN ZLODI

Filozofski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

gzlodi@ffzg.hr

DUNJA VRANEŠEVIĆ

Muzejski dokumentacijski centar
dvraneševic@mdc.hr

Rad je dopunjena i izmijenjena inačica završnog rada Hane Bečeić *Mrežni katalogi kao mjesto pristupa muzejskoj, knjižničnoj i dokumentacijskoj građi: na primjeru projekta izrade Online kataloga Muzejskog dokumentacijskog centra*, napisanog pod mentorskim vodstvom izv. prof. dr. sc. Gorana Zlodija i obranjenog 2019. godine na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

UVOD

Objavljivanje tiskanih kataloga odavno je jedna od ključnih sastavnica djelatnosti svake informacijske ustanove. Katalogi

su temeljan oblik muzejskog izdavaštva kojim se predstavljaju građa i aktivnosti muzeja – sadržavaju popise građe u posjedu ustanove, kao i iscrpnije informacije o predmetima.¹ Lako čitljiv sadržaj i iscrpna obrada predstavljene građe razlog su zbog kojega su katalogi smatrani vitalnim izvorima za istraživače i sve one zainteresirane saznati koja se kulturna blaga čuvaju u jednoj ustanovi. U osnovi svakog kataloga nalazi se predmet o kojemu se prenosi informacija te dokumentacija kojom se taj predmet jednoznačno identificira. Muzejska dokumentacija, a time i katalogi koji se naslanjaju na dokumentaciju, predstavljaju poveznicu između zbirke muzeja s jedne strane i korisnika s druge strane, pružajući im sadržajni okvir i jasniji uvid u muzejsku građu. Dosadašnjim zakonima o muzejima u Republici Hrvatskoj i pripadajućim pravilnicima muzejska građa i muzejska dokumentacija vrednovane su kao kulturna dobra i na njih se primjenjuju propisi za zaštitu kulturnih dobara, a takvo se vrednovanje nije promijenilo ni u *Zakonu o muzejima* iz 2018. godine.² Uz preventivnu zaštitu, kao i konzervaciju i restauraciju građe, jedan od neizostavnih oblika zaštite kulturne baštine jest i digitalizacija građe te njezino predstavljanje u mrežnom okružju, čime se smanjuje oštećivanje izvorne građe do kojega može doći učestalom manipulacijom. Razvojem digitalnih tehnologija katalogi se više ne objavljuju samo u tiskanome, nego i u elektroničkome i mrežnom obliku, što omogućuje brzo i jednostavno širenje informacija o građi te njezinoj vrijednosti i mogućnostima i potencijalnim korisnicima s drugog kraja svijeta, koji nemaju mogućnost dolaska u ustanovu ili knjižnicu u kojoj se nalazi tiskani primjerak

kataloga ili bi pak htjeli biti sigurni da su pronašli ono što traže prije nego što se jave ustanovi za uvid u građu i dodatne podatke.

Mrežni katalogi u međuvremenu su se razvijali prema potrebama korisnika kako bi im iskustvo njihove upotrebe bilo što prilagođenije i pristupačnije. *Katalogi nove generacije* sveukupni je naziv za nove trendove u izradi kataloga u 21. stoljeću. Napravljeni tako da udovolje potrebama korisnika naviknutih na jednostavno pretraživanje s pomoću Googleove tražilice, ovi katalogi nude jednostavne načine za složena pretraživanja, filtriranja i pregledavanja s kojima se korisnici susreću na tražilicama poput Amazonove mrežne trgovine. Za razliku od prijašnjih nastojanja pri izradi kataloga, sa složenim pretraživanjima koja pretpostavljaju korisnikovo poznavanje pravila pri oblikovanju upita, katalogi nove (tzv. treće) generacije omogućuju pretraživanje s pomoću ključnih kategorija metapodataka te različita okupljanja i povezivanje građe, uključujući izravne veze s primarnim i sekundarnim izvorima.

U ovom radu predstaviti će se jedan takav katalog – *Online* katalog Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC-a) – kao primjer alata koji korisnicima nudi jedinstvenu točku pristupa vrlo heterogenoj građi o kojoj se MDC brine. Prikazom osnovnih sastavnica i značajki mrežnog kataloga MDC-a, koje mogu poslužiti i kao svojevrzne smjernice u izradi jednoga takvog kataloga, pojasnit će se kako je građa povezana, usustavljena i predstavljena, a sve radi omogućivanja pristupa, potpunijeg informiranja i u konačnici predstavljanja građe sabrane u zbirkama MDC-a.

POTICAJI ZA IZRADU MREŽNOG KATALOGA MDC-A

Muzejski dokumentacijski centar kao središnja ustanova hrvatske mreže muzeja prikuplja, obrađuje i predstavlja podatke o hrvatskim muzejima i njihovu radu.³ U srži je MDC-ove djelatnosti dokumentiranje, praćenje, razvijanje i promidžba muzejske struke, što pretpostavlja stalnu komunikaciju i suradnju s muzejima i njihovim stručnim djelatnicima. Upravo zbog toga MDC-ova je građa (muzejska, dokumentacijska, knjižnična i arhivska) jedinstvena jer na jednome mjestu okuplja i povezuje raznovrsne podatke o brojnim ustanovama, koji su vrijedni stručnjacima i istraživačima raznih profila. Razvojem procesa informatizacije i digitalizacije podaci i zbirke koje MDC čuva i obrađuje približavaju se publici, a projekti MDC-a posljednjih nekoliko godina usmjereni su upravo unapređenju tog dijela muzejske djelatnosti. To je dovelo i do suradnje s drugim baštinskim ustanovama u približavanju građe korisnicima na internetu, a ta suradnja nastavlja se i danas.⁴

Budući da MDC nije muzej i nema primjeren prostor u kojemu bi mogao posjetiteljima (redovito ili povremeno) izlagati građu iz svojeg fundusa, koja je dostupna tek na upit, počelo se razmišljati kako svu tu vrijednu građu i fondove koji neprestano rastu učiniti javno vidljivima i dostupnima za slobodno korištenje široj publici, a da se pritom mogu pretraživati na jednome mjestu. Pojedinačni naponi u stavljanju informacija o građi na internet postojali su i prije. Knjižnični katalog bio je otprije pretraživ na stranicama MDC-a, počevši od 2000. godine, kada je bibliografska baza podataka *Prinove knjižnice MDC-a* postala mrežno dostupna uz mo-

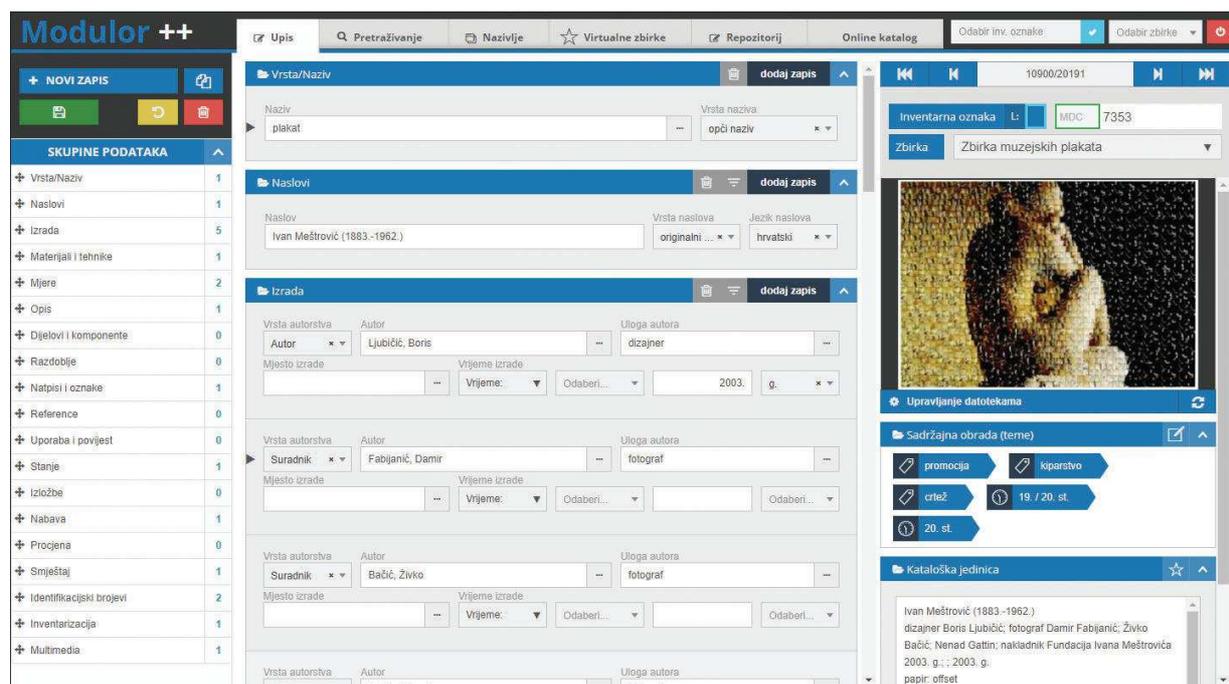
gućnost pretraživanja prema nekoliko kriterija (jednostavnim pretraživanjem bilo koje riječi iz bibliografskog opisa i sažetka; složenim pretraživanjem prema osam kategorija – mediju, vrsti, temi, izdavaču, *Prinovi*, autoru, naslovu i ključnim riječima; te pregledavanjem prema broječanim oznakama tiskanih izdanja).⁵ Svojevrna preteča mrežnom katalogu bio je i projekt digitalizacije Zbirke muzejskih plakata još iz 2004. godine, kojim je u prvoj fazi digitalizirano 2744 plakata (36 % građe tadašnje Zbirke) od kojih je dvjestotinjak bilo postavljeno na prethodnoj inačici MDC-ove mrežne stranice, a plakati su se mogli pretraživati po izdavaču, mjestu, godini i temi, na temelju metapodataka obrađenih u informacijskom sustavu M++.⁶ Na novome, redizajniranom mrežnom mjestu MDC-a (objavljenom 2016. godine) postavljene su 5582 digitalizirane jedinice građe koje se mogu pretraživati po autoru, naslovu, izdavaču, godini, mjestu, temi (iz padajućeg popisa) i ključnoj riječi.⁷ Fototeka MDC-a predstavljena je tek sporadično od 2004. do 2016. godine izborom građe koja prikazuje muzejske postave u rubrici *Posjetili smo*.⁸

U svim tim važnim, ali izdvojenim nastojanjima pretraživanje (ako je uopće bilo moguće) bilo je ograničeno na pojedinačni fond, a nerijetko je bilo i otežano zbog složenih postavki pretraživanja u koje je bilo potrebno uložiti dodatne napore da bi se došlo do onoga što se traži.⁹

Nedovoljna vidljivost i pretraživost u konačnici su dovele do toga da se 2018. godine započelo s izradom zajedničkoga mrežnog kataloga koji će korisniku omogućiti da na jednome mjestu pronađe svu građu koja je inventarizirana i katalogizirana u bazama podataka MDC-ovih fondova. S tvrtkom Link2 dogovoreno je

programiranje javno dostupnoga mrežnog kataloga, odnosno zajedničkog pretražnika Zbirke muzejskih plakata, Fototeke, Videoteke i Knjižnice uz primjenu vizualnog identiteta MDC-a. Voditeljica je projekta muzejska savjetnica Lada Dražin-Trbuljak, a u izradi kataloga sudjelovali su svi stručni djelatnici MDC-a. Godine 2018., usporedno s izradom kataloga, radilo se i na digitalizaciji dijela Fototeke, što je bio važan preduvjet za objavljivanje građe tog fonda u katalogu.¹⁰ Projektu se u prvom redu pristupilo radi zaštite izvornika¹¹ i poboljšanja dostupnosti građe, a ukupno je digitalizirano 2013 jedinica građe iz tematske cjeline *Muzeji i galerije Hrvatske* (ukupno je u cjelini više od šest i pol tisuća jedinica) koja se najčešće pretražuje i sadržava stariju građu sklonu degradaciji, povezanu s djelovanjem muzejskih ustanova u Republici Hrvatskoj (prikazuje zgrade, postave, izložbe, muzejske predmete kao i događanja u muzejima).¹²

U izradi mrežnog kataloga MDC-a bitnu su ulogu imale baze podataka muzejske, dokumentacijske i knjižnične građe (M++, S++ i K++), kao i poslije razvijena mrežna platforma Modulor++, koja omogućuje integrirani pristup bazama podataka i tako pruža jedinstvenu točku pristupa različitim vrstama građe u digitalnom kontekstu. Trenutačno je jedino muzejske zbirke, tj. Zbirku muzejskih plakata, moguće obrađivati u aplikaciji Modulor++ (sl. 1), a u tijeku je prilagodba aplikacije i za sekundarnu dokumentaciju te knjižnične zbirke. Radom u informacijskim sustavima ostvaruje se jedan od ciljeva informatizacije, odnosno dolazi do uspostavljanja jedinstvenih standarda za obavljanje muzejske djelatnosti te poboljšanje kvalitete dokumentacijske djelatnosti ustanove.¹³

Slika 1. Sučelje aplikacije Modulator++

Kada se govori o katalozima treće generacije, misli se na strukture koje imaju integritet i organizaciju koja je prepoznatljiva i održiva. Spojem različitih vrsta građe mrežni katalog MDC-a odgovara na sve opisane zahtjeve, ali i nadilazi mane koje su često bile kritizirane kod klasičnih mrežnih kataloga – „neprilagođenost krajnjim korisnicima, nefunkcionalnost, a nerijetko i kompliciranost upotrebe“¹⁴. Pri izradi mrežnog kataloga na razvoj njegova digitalnog okružja gledalo se iz korisničke perspektive, kriterij je bio jednostavnost, a izazov je bio održati tu jednostavnost u organizaciji različitih vrsta građe u jedinstvenom prostoru kataloga.

RAZNOVRSNA GRAĐA DOSTUPNA NA JEDNOME MJESTU

U mrežni katalog MDC-a (dostupan na adresi katalog.mdc.hr) trenutačno su uključene četiri zbirke (fonda): Zbirka muzejskih plakata, Fototeka, Videoteka i

Knjižnica MDC-a. Riječ je o jednoj muzejskoj zbirci, dvjema dokumentacijskim i jednoj knjižničnoj.

Zbirka muzejskih plakata jedina je muzejska zbirka MDC-a. Prvotna građa bila je dio osnovnog fundusa na temelju kojega je Antun Bauer osnovao MDC 1955. godine. Donirana građa usustavljena je 1973. u dokumentacijsku zbirku, a 2011. godine registrirana kao muzejska zbirka. Plakati hrvatskih muzeja iz Zbirke, kojih je trenutačno oko 12 tisuća pojedinačnih primjeraka (bez duplikata), dokumentiraju muzejska događanja kao što su izložbe, predavanja, manifestacije, festivali i sl., a posebne su cjeline plakati koje MDC objavljuje u povodu Međunarodnog dana muzeja i antiratni plakati nastali tijekom Domovinskog rata. U Zbirci se nalaze radovi poznatih hrvatskih umjetnika i dizajnera poput Ivana Picelja, Borisa Bućana, Borisa Ljubičića, Ante Rašića, Nenada Dogana, Zvonimira Pliskovca, Virgilija Giuricina, Vesne Rožman, Miljenka Gregla i dr.¹⁵

Fototeka MDC-a dokumentacijski je fond i druga velika cjelina predstavljena u mrežnom katalogu. Građa Fototeke pripada razdoblju od tridesetih godina 20. stoljeća do danas, a obuhvaća više od 13 tisuća analognih fotografija, negative, dijapozitive te više tisuća digitalnih fotografija svrstanih u albume Medijateke, podzbirke Fototeke. Podijeljena je na nekoliko tematskih cjelina: spomenutu cjelinu *Muzeji i galerije Hrvatske*, zatim *MDC* (povijest i djelatnosti ustanove), *Domovinski rat* (ratne štete na muzejskim zgradama i građi), *Muzej Vukovara u progonstvu*, *Kolekcionari* (portreti i ambijenti), *Crkvene zbirke i inventari* (arhitektura i predmeti), *Edukativna djelatnost u muzejima*, *Inozemstvo i Jugoslavija*. Među fotografijama nalaze se i djela istaknutih fotografa kao što su Branko Balić, Marija Braut, Boris Cvjetanović, Tošo Dabac, Damir Fabijanić, Mladen Grčević, Šime Strikoman, Krešimir Tadić, Milisav Vesović i drugi.¹⁶

Videoteka MDC-a drugi je dokumentacijski fond predstavljen u katalogu te ujedno i najnoviji fond MDC-a (osnovana je sredinom devedesetih godina 20. stoljeća). Trenutačno sadržava oko četiristo videozapisa na kojima je uglavnom zabilježena djelatnost hrvatskih muzeja i galerija: otvorenja stalnih postava ili povremenih izložbi, arheološka iskopavanja, predavanja, obilježavanja manifestacija poput Međunarodnog dana muzeja, priče o utemeljiteljima muzeja, kolekcionarima i stručnim muzejskim djelatnicima.

Knjižnica MDC-a specijalna je knjižnica ustrojena 1955. godine i jedan od temeljnih fondova čijom je donacijom Antun Bauer osnovao MDC. Knjižnični fond trenutačno sadržava oko 50 tisuća jedinica građe s područja muzeologije i muzejske izdavačke djelatnosti, a podijeljen je na nekoliko cjelina: Zbirku *Bauer*, Zbirku rukopisa, Zbirku magistarskih radova i doktorskih disertacija, Zbirku monografskih publikacija (knjiga), Referentnu zbirku, Zbirku periodike, Zbirku kataloga izložaba i Zbirku elektroničkih publikacija.¹⁷ Dio građe, koji se odnosi na staru i rijetku knjižnu građu iz Zbirke *Bauer*, bio je digitaliziran i objavljen na mrežnim stranicama 2008. te dopunjen 2011. godine, a sve kako bi se osigurala zaštita vrijedne rukopisne građe i učinila dostupnijom korisnicima.¹⁸

Već iz ovih kratkih opisa jasno se iščitava sva raznolikost građe koju MDC sabire, brojnost njezinih vrsta, materijala, medija i tema. Jedna od posebnosti uvođenja jedinstvenoga mrežnog kataloga jest upravo to da je njime na jednome mjestu omogućeno okupljanje raznovrsne muzejske, dokumentacijske i knjižnične građe koja se inventarizirala i katalogizirala prema različitim standardima u različitim bazama podataka (M++ za obradu primarne dokumentacije, S++ za obradu sekundarne dokumentacije, a K++ za obradu knjižnične građe).¹⁹ Aplikacija *Modulor++* pružila je integrirani pristup za sve tri baze podataka te omogućila objavu svih ili odabranih jedinica iz pojedinih zbirki u javno dostupnome mrežnom katalogu. Mrežni katalog MDC-a tako objedinjava različitu građu u cilju što većeg približavanja svojim sadašnjim i budućim korisnicima te osiguravanja pristupačnosti građe i njezine široke upotrebe kao važnog izvora s velikim obrazovnim i istraživačkim potencijalom.

Naslovnica i vizualni identitet kataloga

Vizualno oblikovanje mrežnog kataloga MDC-a potpisuje Boris Ljubičić, jedan

od najvažnijih hrvatskih grafičkih dizajnera, autor vizualnog identiteta MDC-a poznat i po višestruko nagrađivanim plakatima za Međunarodni dan muzeja. Naslovna stranica mrežnog kataloga (sl. 2), podijeljena u nekoliko čitljivih dijelova, otkriva neke od glavnih značajki novog naraštaja kataloga, čiji su glavni kriteriji pri izradi bili ti da oblikovanje mora biti privlačno za korisnike, jednostavno i

lako razumljivo. Posebnost kataloga treće generacije upravo je u tome što je tražilica sada u središtu, vizualno istaknuta na stranici, čime korisnik odmah pri dolasku na stranicu dobiva mogućnost upravljanja katalogom pretraživanjem. Tražilica je nepromjenjiv dio kataloga i njezina stalna prisutnost omogućuje korisniku pretraživanje u svakom trenutku interakcije sa sadržajem stranice. Ispod tražilice

Slika 2. Naslovna stranica mrežnog kataloga MDC-a

nalazi se sadržaj kataloga, podijeljen na četiri zbirne cjeline koje odgovaraju četirima obuhvaćenim zbirkama MDC-a. Svaka cjelina vizualno je odvojena od drugih, a različite boje i fontovi dodatno naglašavaju odvojenost. S vrha stranice moguće je poveznicama doći na glavno mrežno mjesto MDC-a, a na dnu nalazi se izjava o pravima korištenja.

STRUKTURA ZBIRNIH CJELINA U KATALOGU

Budući da MDC posjeduje raznovrsnu građu obrađenu u različitim bazama podataka, bilo je važno ujednačiti sadržaj, odnosno vrijednosti pojedinih elemenata metapodataka, te utvrditi najmanji broj obveznih kategorija za ujednačen prikaz jedinica građe iz svih četiriju zbirki.

online
katalog

Muzejski
dokumentacijski
centar
Center

INFO

Atelijer Meštrović, unutrašnjost – ratna šteta

naslov: Atelijer Meštrović, unutrašnjost - ratna šteta
 autori: Cvjetanović, Boris (fotograf)
 mjesto snimanja: Zagreb
 vrijeme snimanja: 1991.
 format: cm
 vrsta: crno-bijeli pozitiv (c/b pozitiv)
 inv. oznaka: RAT136
 opis: Pogled u unutrašnjost Atelijera Meštrović nakon oštećenja raketiranjem 07. listopada 1991. godine. Fundacija Ivana Meštrovića.
 zbirka: Fototeka
 teme: Zagreb ; arhitektura ; ratne štete ; Atelijer Meštrović

Sve fotografije iz online kataloga MDC-a služe kao ilustracija fondova MDC-a. Svaka objava u komercijalne svrhe nije dozvoljena bez odobrenja nositelja autorskih prava.

copyright MDC 1997.-2019.

mapa stranica / impressum / pravne napomene

Slika 3. Prošireni prikaz fotografije iz Fototeke MDC-a

Mešart: Peter Barišić i Loren Živković Kuljiš – Tranzicije

- naslov: Mešart: Peter Barišić i Loren Živković Kuljiš - Tranzicije
 autori: **Latković, Milan** (snimatelj) **Latković, Milan** (montažer) **Krstulović Opara, Andro** (scenarist) **Krstulović Opara, Andro** (autor)
 produkcija: **Muzeji Ivana Meštrovića**
 godina produkcije: 2014.
 trajanje: 13'
 vrsta: **digitalni video zapis**
 inv. oznaka: VDT-345
 opis: Namjera programa 'Mešart' je načiniti poveznicu između Ivana Meštrovića, njegovih djela i ideja, s jedne strane, te suvremenih umjetnika i njihovih aktualnih kreativnih stremljenja, s druge strane. Kroz svaki se dosadašnji projekt, neovisno o mediju, bilo da se radilo o samostalnom ili grupnom predstavljanju, potvrdila logična refleksija i prožimanje umjetnosti i života koji su formirani u prošlom stoljeću s onima koji se oblikuju u sadašnjem trenutku. Povezivanje dvojice autora različitih generacija i poetika, Petra Barišića i Lorena Živkovića Kuljiša, u (prvi!) međusobni i (za Petra prvi, za Lorena drugi) zajednički dijalog s Meštrom, pruža nov izazov sagledavanja triju iznimnih kiparskih ličnosti. Odazivajući se pozivu da reagiraju na determinirani prostor, kao i vrijeme koje se u njemu nataložilo, te pripadajuće mu skulpture, Petar i Loren uzvraćaju na sebi svojstven i prepoznatljiv način. Film prati rad umjetnika u njihovim atelijerima, postavljanje izložbe i sam postav. Kustosica izložbe je Barbara Vujanović.
- Sadržaj filma i tehnički podaci: Andro Krstulović Opara i Barbara Vujanović, Muzeji Ivana Meštrovića, Split
 Film je prikazan na MUVI 05/2014: muzeji-video-film.
- zbirka: **Videoteka**
 teme: **likovna umjetnost ; Barišić, Petar ; Meštrović, Ivan ; Muzeji Ivana Meštrovića ; Hrvatska ; Split**

Sve fotografije iz online kataloga MDC-a služe kao ilustracija fondova MDC-a. Svaka objava u komercijalne svrhe nije dozvoljena bez odobrenja nositelja autorskih prava.

copyright MDC 1997.-2019.

mapa stranica / impressum / pravne napomene

Slika 4. Prošireni prikaz videozapisa iz Videoteke MDC-a

Odabir kategorija metapodataka temeljio se na međunarodnim standardima i smjernicama te na postojećim specifikacijama polja za prikaz na internetu, a kao uzor poslužili su primjeri iz domaće i međunarodne prakse. Izrađeni su tipski zapisi predmeta u svakoj zbirci koji su poslužili kao predložak za izradu polja za prikaz pojedine zbirke.

Metapodatci za predmete, prikazani na razini osnovne kataloške jedinice, ovise o zbirci kojoj predmet pripada, ali i o razini opisa predmeta. Svaka zbirka ima kraći i prošireni prikaz predmeta, svaki s identifikacijskom sličicom i preslikom te obveznim skupom podataka, odnosno predmetnih odrednica:

1. Zbirka muzejskih plakata – za kraći prikaz plakata, koji služi za identifikaciju prije nego što korisnik izabere pojedini predmet (pretraživanjem je moguće dobiti najviše deset rezultata po stranici), prikazuju se podatci o naslovu, autorima, nakladniku, mjestu izdanja, vremenu izrade i pripadnosti zbirci. Prošireni, pojedinačni prikaz predmeta donosi dodatne informacije o materijalima, tehnikama, dimenzijama, vrsti plakata, inventarnoj oznaci i temama te opis predmeta.
2. Fototeka – za kraći prikaz fotografije navode se naslov, autori, mjesto snimanja i vrijeme snimanja, a prošireni prikaz obuhvaća i format, vrstu, inventarnu oznaku, opis, zbirku i teme (sl. 3).
3. Videoteka – za kraći prikaz videozapisa daju se informacije o naslovu, autorima, produkciji, mjestu produkcije i vremenu produkcije, što je u proširenom prikazu dopunjeno poljima za trajanje, vrstu, inventarnu oznaku, opis, zbirku i teme (sl. 4).

4. Knjižnica – kraći prikaz publikacije sadržava naslov, autore, nakladnike i vrstu građe, a za prošireni prikaz, ovisno o vrsti građe, navode se podatci kao što su materijalni opis, teme, ISBN, ISSN, numerički podatci, lokacija, godina izdanja, napomena, dostupnost na internetu te pripadnost (primjerice članka u časopisu), a prikazuju se i sažetak te u slučaju časopisa i sadržaj.

Za autore se u oba načina prikaza u svim zbirkama u zagradi navode njihove različite uloge (*dizajner, tisak, priprema, fotograf, scenarist, snimatelj, montažer, redatelj, urednik, suradnik* itd.). Naslov je u pojedinačnom prikazu predmeta ponovljen u većem fontu i istaknut iznad digitalne preslike, a preslika se može dodatno uvećavati. Ako podatci za pojedina polja nisu uneseni ili ne postoje, prazna se polja ne prikazuju.

Preporučeni nazivi muzejskih ustanova preuzimaju se iz Registra muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj (OREG-a) i upisuju u normativnu datoteku. Povijesni nazivi muzejskih ustanova također se upisuju, ali kao nepreporučeni nazivi, te se za svaki povijesni naziv izrađuje uputnica na preporučeni naziv. Dio je to stalnog plana ujednačavanja nazivlja u mrežnom katalogu te utvrđivanja mehanizama međusobnog povezivanja zbirki i jedinica građe kako bi se korisniku pružila što točnija i potpunija informacija.

POSTUPCI USMJERENI KORISNICIMA

Kao što je već navedeno, novi naraštaji kataloga (tzv. katalozi treće generacije) u središte stavljaju korisnika i njegove

potrebe, a izrada sadržaja kataloga neodvojiva je od razmatranja njegove moguće publike. Prije svake izrade sadržaja na mreži važno je napraviti procjenu potreba korisnika ustanove i odrediti ciljnu publiku kako bi konačni rezultat bio zadovoljavajući. Provedba fasetnog pretraživanja, prisutnoga u svim katalogizacijama novog naraštaja, pridonijela je kvaliteti pronalaza, jednostavnosti i razumljivosti podataka na stranici te omogućila utvrđivanje korisničkih postupaka i njihova razlikovanja.

U knjižničkoj praksi 1998. godine razvijen je model FRBR (engl. *Functional Requirements for Bibliographic Records*) koji je označio prekretnicu u razvoju mrežnih knjižničkih kataloga. Model opisuje vrste entiteta i njihove odnose te utvrđuje četiri vrste korisničkih postupaka. Svi postupci odnose se na entitete i predstavljaju nove zadatke kataloga. Konceptualni model objavljen je u obliku studije Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA-e) koja je imala dva osnovna cilja: utvrditi i strukturirati okvirne sheme za povezivanje podataka zabilježenih u bibliografskim zapisima s potrebama korisnika tih zapisa te preporučiti osnovnu razinu funkcionalnosti za zapise.²⁰

Za potrebe studije utvrđeni su uvjeti za funkcionalnost bibliografskih zapisa u odnosu na sljedeće opće postupke koje izvode korisnici pri pretraživanju i upotrebi nacionalnih bibliografija i knjižničkih kataloga:

– podatci se rabe za *pronalaženje* građe koja odgovara kriterijima za pretraživanje koje je naveo korisnik (npr. pri traženju svih dokumenata o određe-

nom predmetu ili pri traženju snimke objavljene pod određenim naslovom)

- pronađeni podatci rabe se za *identifikaciju* entiteta (npr. kako bi se potvrdilo da dokument opisan u zapisu odgovara dokumentu koji je korisnik tražio ili kako bi se razlikovala dva teksta ili zapisa istog naslova)
- pronađeni podatci rabe se za *odabir* entiteta koji odgovara potrebama korisnika (npr. za odabir teksta na jeziku razumljivu korisniku ili inačice računalnog programa kompatibilne sa strojnom opremom i operativnim sustavom koji su dostupni korisniku)
- podatci se rabe za *nabavu ili dobivanje pristupa* opisanom entitetu (npr. pri naručivanju publikacije, pri davanju zahtjeva za posudbu primjerka knjige iz knjižnične zbirke ili za mrežni pristup elektroničkom dokumentu pohranjenom na daljinski dostupnom računalu).²¹

Model tako prepoznaje postupke pronalaza, identifikacije, odabira i dobivanja²² koji se razlikuju prema prirodi upotrebe. IFLA je taj model proširila 2017. godine i dodala još jedan korisnički postupak – *istraživanje*. Istraživanje podrazumijeva traženje odnosa među predstavljenom građom kako bi je se smjestilo u određeni kontekst. Primjerice, korisnik bi tako mogao pretraživati građu u odnosu na vlastite interese i povijest pretraživanja, čime mu je omogućeno otkrivanje novoga zanimljivog sadržaja. Iscrpnija analiza navedenih korisničkih postupaka, odnosno svega onoga što mrežni katalog nove generacije omogućuje korisniku, bit će prikazana u nastavku na primjeru mrežnog kataloga MDC-a.

PRETRAŽIVANJE FONDOVA

U svojem radu Karadžole²³ opisuje *Google-like one box* pretragu kao jednu od značajki mrežnih kataloga treće generacije. Korisniku se omogućuje unos upita za pretraživanje u samo jedno polje, što u prethodnim generacijama kataloga nije bilo moguće. Prije se koristilo složenim pretraživanjem s više različitih polja u koja je korisnik morao unijeti upit da bi dobio rezultat, zbog čega su rezultati bili poprilično ograničeni i nepregledni. U katalozima treće generacije to se riješilo „jednostavnim“ pretraživanjem iz jednog polja, što je primijenjeno i u mrežnom katalogu MDC-a. Cjelokupnu građu sada je moguće pretražiti jednostavnim ili naprednim pretraživanjem, što odgovara različitim profilima i potrebama korisnika.

Mogućnost sužavanja rezultata s pomoću kategorija unutar kojih korisnik pretražuje također je jedna od značajki i uvelike olakšava pretraživanje. Rezultati pretrage mrežnog kataloga MDC-a mogu se suziti odabirom određene zbirne cjeline iz padajućeg popisa unutar koje će traženi pojam biti pretraživan, a poslije se dobiveni rezultati mogu dodatno suziti upotrebom faseta s lijeve strane.

Nakon što korisnik odabere odrednicu unutar koje će pretraživati, rezultati pretraživanja bit će prikazani na zaslonu. Iznad rezultata pretraživanja u obliku oznake ili ključne riječi (engl. *tag*) bit će istaknute ograničavajuće odrednice pretraživanja koje je korisnik odabrao. Primjerice, ako korisnik odabere Zbirku muzejskih plakata za suženu pretragu kataloga, ona će biti prikazana u obliku oznake ispod tražilice. Ako korisnik želi još više suziti pretraživanje i odabere u

potkategoriji *vrsta građe* na popisu s lijeve strane *muzejski plakat*, rezultati će se dodatno suziti, a oznaka za muzejski plakat bit će dodana oznaci za zbirku (*Zbirka muzejskih plakata*) ispod tražilice.

Pronalaženje

Pronalaženje građe (engl. *find*) prvi je od korisničkih postupaka u pretraživanju građe. Postupak se odnosi na „pronalazak entiteta koji odgovara upitu koji je korisnik naveo, a nakon provedbe pretrage korisniku se (ne) prikazuju rezultati“²⁴. Na primjeru pretrage pojma *Meštrović* u katalogu dobiveno je ukupno 289 rezultata kojima su obuhvaćene sve zbirke, s obzirom na to da pretraga nije bila ograničena odabirom određene zbirke iz padajućeg izbornika (sl. 5).

Identifikacija

Nakon pronalaska građe u mrežnom katalogu korisnik među ponuđenim rezultatima traži odgovarajući izraz uočavanjem razlika među pojavnim oblicima te tako identificira (engl. *identify*) željeni rezultat, odnosno entitet prema atributima koji odgovaraju njegovim kriterijima. Postupak identifikacije entiteta uključuje sužavanje rezultata pretraživanja s pomoću faseta na lijevoj strani.

Odabir i dobivanje rezultata

Nakon što je korisnik identificirao traženi predmet, dolazi do trećeg postupka – odabira (engl. *select*) one vrste objekta koji odgovara njegovim potrebama (npr. tekstnog zapisa, zapisa u PDF-u, zapisa u HTML-u). Dobivanje (engl. *obtain*), odnosno pristup željenom entitetu, slijedi neposredno nakon odabira i posljednji je

online
katalogMuzejski
dokumentacijski
centar

INFO

Napredno pretraživanje

meštrović x Upišite pojam Izaberi sve ▾ 🔍

ZBIRKA

- Knjižnica (277)
- Fototeka (17)
- Videoteka (4)
- Zbirka muzejskih plakata (2)

VRSTA GRADE

pretraži...

- Knjiga (193)
- Rukopis (34)
- Članak (25)
- pozitiv u boji (kolor pozitiv) (11)
- crno-bijeli pozitiv (c/b pozitiv) (5)

UČITAJ JOŠ...

AUTOR

pretraži...

- Šeparović Palada, Maja (25)
- Vujanović, Barbara (20)
- Čerina, Ljiljana (15)
- Cvjetanović, Boris (11)
- Muzeji Ivana Meštrovića - Galerija Meštrović (Split) (11)

UČITAJ JOŠ...

GODINA

pretraži...

- 2010 (20)
- 2014 (18)
- 2016 (18)
- 1999 (18)
- 2013 (13)

UČITAJ JOŠ...

NAKLADNIK

pretraži...

- Muzeji Ivana Meštrovića : Split (59)
- Muzeji Ivana Meštrovića, Atelijer Meštrović : Zagreb (19)
- Vlast. nakl. : Split (18)

1 - 10 od 289

Odaberite stranicu:

naslov: **Ivan Meštrović (1883.-1962.)**autori: **Ljubičić, Boris** (dizajner) ▾ **Fabijanić, Damir** (fotograf) ▾ ; **Bačić, Živko** (fotograf) ▾ ; **Gattin, Nenad** (fotograf) ▾nakladnik: **Fundacija Ivana Meštrovića** ▾mjesto izdanja: **Zagreb** ▾

vrijeme izrade: 2003.

zbirka: **Zbirka muzejskih plakata** ▾naslov: **Ivan Meštrović (1883 - 1962), Croatian sculptor**autori: **Ljubičić, Boris** (dizajner) ▾ ; **Studio Interantional** (dizajner) ▾ **Ljubičić, Boris** (koncept) ▾ **Pervan, Ivo** (fotograf) ▾nakladnik: **Muzeji Ivana Meštrovića** ▾mjesto izdanja: **Split** ▾

vrijeme izrade: 2012.

zbirka: **Zbirka muzejskih plakata** ▾naslov: **Muzeji Ivana Meštrovića - Galerija Meštrović (Split), stalni postav**autori: **Franulić, Markita** (fotograf) ▾mjesto snimanja: **Split** ▾

vrijeme snimanja: 1998.

naslov: **Muzeji Ivana Meštrovića - Galerija Meštrović (Split), stalni postav**autori: **Franulić, Markita** (fotograf) ▾mjesto snimanja: **Split** ▾

vrijeme snimanja: 1998.

naslov: **Muzeji Ivana Meštrovića - Galerija Meštrović (Split), stalni postav**autori: **Franulić, Markita** (fotograf) ▾mjesto snimanja: **Split** ▾

vrijeme snimanja: 1998.

Slika 5. Pretraživanje u mrežnom katalogu

korisnički postupak kojim se korisniku omogućuje pristup građi. U mrežnom katalogu MDC-a korisnik može npr. pregledati fotografije i plakate ili može otvoriti PDF (za mrežno dostupne članke u MDC-ovim časopisima *Muzeologija* i *Informatica Museologica*).

Mehanizmi za prebiranje

Zadaću pružanja usluge prebiranja mrežni katalog MDC-a ispunjava raznim mehanizmima – kretanjem po fasetama i dolaženjem do rezultata prema izabranim kategorijama za sužavanje. Funkcija faseta zapravo odgovara funkciji kazala iz tiskanih kataloga: „Svaki katalog (bilo zbirke, bilo izložbe) bit će znatno obogaćen kazalima, osobito kazalom imena osoba i/ili kazalom zemljopisnih imena. [...] Pri radu na katalogu upravo

kazala omogućuju završnu provjeru podataka – taj često dosadan i mukotrpan posao obično rezultira korisnim završnim ispravicima eventualnih pogrešaka pri navođenju imena osoba, zemljopisnih imena ili nekih drugih pojmova. Što je još važnije, kazala čitatelju omogućuju lakše snalaženje unutar kataloga.“²⁵

Za sve zbirke u mrežnom katalogu MDC-a zajedničke su odrednice fasetnog sužavanja zbirka, vrsta građe, autor, godina, tema (opća, osoba/tijelo, zemljopisna, vremenska) i mjesto. Pretragu Zbirke muzejskih plakata moguće je dodatno suziti i prema materijalu i tehnici, a pretragu knjižničnog fonda prema nakladniku i jeziku.

U mehanizme za prebiranje uz fasete ubrajaju se i funkcija preporuke, širenje pretrage na vanjske izvore (poput tražilice Google knjige) te razne usluge pre-

Informatica Museologica / urednica Lada Dražin-Trbuljak

naslov: Informatica Museologica / urednica Lada Dražin-Trbuljak
 autori: Dražin-Trbuljak, Lada (Urednik)
 nakladnici: Zagreb : Muzejski dokumentacijski centar , 2018.
 materijalni opis: 1 sv.
 teme: Muzejski dizajn ; Dizajn izložbe
 ISSN: 0350-2325
 Vrsta građe: Casopis / periodika
 numerički podaci: Sv. 48 (2017.)
 sadržan u: Informatica Museologica

SAŽETAK

Tema broja: O muzejima i dizajnu izložaba.

U 48. broju časopisa govorimo o dizajnu muzejskih stalnih postava i povremeno sirotinjske paradigme u kojoj se od kustosa očekivalo da budu homo univere- samom publikom koja danas čini sastavni dio kreativnog procesa stvaranja

SADRŽAJ:

Dijalozi : o muzejima i dizajnu izložaba / Lada Dražin-Trbuljak Str. 8 - 9

Oživljavamo prostor na dramatičan način / Andre Kvorning ; razgovor vodila Lada Dražin-Trbuljak Str. 10 - 21

Stalni postav Antičke zbirke u Arheološkom muzeju u Zadru, Kneževa palača, Posjetiteljski centar Mali arsenal / Iva Letilović, Igor Pedišić Str. 22

Oživljavamo prostor na dramatičan način / Andre Kvorning ; razgovor vodila Lada Dražin-Trbuljak

naslov: Oživljavamo prostor na dramatičan način / Andre Kvorning ; razgovor vodila Lada Dražin-Trbuljak
 autori: Kvorning, Andre ; Dražin-Trbuljak, Lada (Osoba koja intervjuira)
 materijalni opis: : ilustr.
 Lokacija: Knjižnica MDC-a
 Godina izdanja: 2017
 sadržan u: Informatica Museologica - 48, (2017). Str. 10 - 21
 napomena: Tekst uspj. na hrv. i eng. jez.
 teme: Muzejska arhitektura ; Izlaganje ; Muzejski dizajn
 dostupno na: <http://hrcaak.srce.hr/202798>

Slika 6. Višerazinski prikaz časopisa i članaka

uzimanja, pohranjivanja i razmjene,²⁶ što su sve moguće nadogradnje u daljnjem razvoju kataloga.

Mogućnosti navigacije i istraživanja

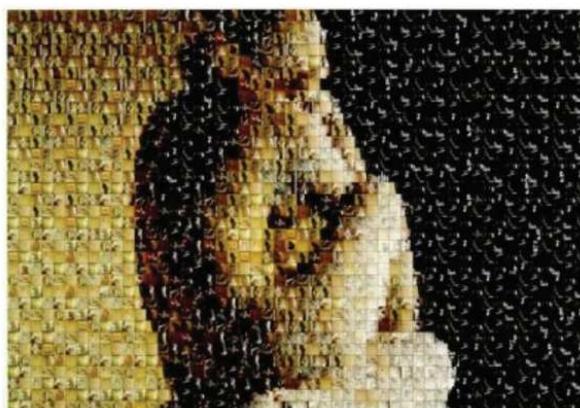
Mrežni katalog MDC-a koristi se novim pristupom pretraživanju i dohvatit rezultata pretraživanja.

Jenny Emanuel²⁷ ističe da je katalog novog naraštaja napravljen tako da udovolji novim korisničkim pretraživanjima koja prednost daju jednostavnim pretragama prema ključnim riječima, a ne složenim pretraživanjima koja zahtijevaju poznavanje pravila za

INFO

Ivan Meštrović (1883.-1962.)

- naslov (prošireno): Ivan Meštrović (1883.-1962.)
 autori: Ljubičić, Boris (dizajner) ; Fabijanić, Damir (fotograf) Bačić, Živko (fotograf) Gattin, Nenad (fotograf)
 nakladnik: Fundacija Ivana Meštrovića
 mjesto izdanja: Zagreb
 vrijeme izrade: 2003.
 materijali: papir
 tehnike: offset
 dimenzije: cjelina v = 68.2 cm; cjelina š = 97 cm
 vrsta: plakat
 inventarni broj: 7353
 opis: Plakat je oblikovan od niza malih reprodukcija fotografija (1850 kom.) Meštrovićevih djela koje su organizirane tako da ilustriraju jednu umjetninu - ženski sjedeći akt. Među tim reprodukcijama fotografija nalaze se skulpture, crteži, reljefi, detalji umjetnina te nekoliko Meštrovićevih portreta. Plakatom dominira smeđe žuti tonalitet. Informativni tekst ispisan je na dolje parspatuu.
 teme: promocija ; kiparstvo ; crtež ; 19. / 20. st. ; 20. st.

Sve fotografije iz online kataloga MDC-a služe kao ilustracija fondova MDC-a. Svaka objava u komercijalne svrhe nije dozvoljena bez odobrenja nositelja autorskih prava.

copyright MDC 1997.-2019.

[mapa stranica](#) / [impressum](#) / [pravne napomene](#)

Slika 7. Povezivanje sadržaja mrežnog kataloga na primjeru muzejskog plakata

oblikovanje upita. Poveznice među entitetima osiguravaju komunikaciju potrebnu za snalaženje u hijerarhiji njihovih odnosa. Korisnik može jednostavno pregledavati višerazinski opisanu građu (npr. prijeći sa zapisa za cijeli časopis *Informatica Museologica* na određeno godište i svezak, pa sve do pojedinog članka, sl. 6), a poveznicama temeljenim na pojmovima iz tezaurusa digitalizirana se građa međusobno povezuje i dopunjuje, što omogućuje korisniku jednostavno i brzo prolaženje kroz katalog. U kraćemu i proširenom prikazu predmeta moguće je pretraživati i odabirom određenih podataka iz kataloške jedinice (imena i prezimena iz polja autora, naziva ustanove, mjesta, vrste, zbirke, teme, materijala, tehnike), odnosno ključnih riječi koje su povezane s drugim dijelovima stranice, a zbog lakšeg uočavanja označene su narančastom bojom (sl. 7). Primjerice, ako se u prikazu muzejskog plakata *Ivan Meštrović (1883. – 1962.)* pritisne na ime i prezime autora (u ovom slučaju Borisa Ljubičića), otvorit će se popis svih povezanih zapisa koji prikazuju djela kojima je Boris Ljubičić autor. Korisnik može izabrati i ikonu lijevka čime će u postojećem pretraživanju dodati odabrani kriterij (osobu, pojam, ustanovu i sl.). Koristeći se takvim metodama u pretraživanju kataloga, korisnik može jednostavno povezivati sadržaj i proširiti svoje znanje.

ZAKLJUČNO

Zahvaljujući primjeni novih standarda u organizaciji, obradi i prikazu podataka na internetu korisnicima je na jednom mjestu omogućen pristup različitim vrstama građe koju MDC od početaka svojeg rada sabire, čuva i obrađuje kako

bi ovjekovječio djelovanje i produkciju muzeja u Hrvatskoj. Predstojeći poslovi u uređivanju mrežnog kataloga svakako uključuju i njegovo usklađivanje s *Pravilnikom za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, što podrazumijeva čišćenje metapodataka u bazi, usklađivanje nazivlja te dogovor o najprimjerenijim načinima opisa pojedine vrste građe. Objavljivanjem kataloga rad na obradi, provjeri i dopuni postojećih podataka o građi nikako nije gotov,²⁸ već se može reći da je to trajan proces u osiguravanju potpunoga korisničkog iskustva. Održavanje mrežnog kataloga ne može proći ni bez stalnog dopunjavanja građom koja tek treba biti objavljena, u čemu poseban izazov predstavlja rješavanje pitanja korisničkih prava i prava objave, a u skladu s tim i prikupljanje izjava autora ili nositelja autorskih prava o dopuštanju objavljivanja građe na internetu. Javnom dostupnošću zajedničkoga mrežnog pretražnika zbirki MDC-a uvelike će se olakšati istraživanje i omogućiti nova komunikacija s krajnjim korisnicima, a donedavno nevidljiva građa pokazat će sav svoj potencijal. Važnost mrežnog kataloga posebno će doći do izražaja kada se i ostali projekti kojima MDC predstavlja svoju građu naslone na katalog, pružajući tako referentnu točku i iscrpne informacije o svakoj jedinici građe te mogućnosti njezina daljnjeg istraživanja i upotrebe.

BILJEŠKE

¹ Više o muzejskim katalozima, njihovim vrstama, sastavnicama i značajkama vidi u knjizi iz biblioteke *Kako objaviti dobru muzejsku knjigu*: Snježana Radovanlija Mileusnić, ur., *Što je muzejski katalog* (Zagreb: Muzejski dokumentacioni centar, 2013).

- ² Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora, „Zakon o muzejima“, 16. listopada 1998., *Narodne novine* 142/1998, čl. 7.; Hrvatski sabor, „Zakon o muzejima“, 3. srpnja 2018., *Narodne novine* 61/2018, čl. 4.
- ³ Više u: Višnja Zgaga, „Muzejski dokumentacijski centar i njegovi korisnici“, *Muzeologija* 41/42 (2004): 52–62; Višnja Zgaga, „Prvih šezdeset godina MDC-a“, *Muzeologija* 53 (2016): 5–14.
- ⁴ Jedan od takvih projekata je *Književna baština u muzejima*. Vidi: Književna baština u muzejima, Muzejski dokumentacijski centar, <http://kbn.mdc.hr/> (pristupljeno 25. studenoga 2019.).
- ⁵ Snježana Radovanlija Mileusnić, „‘Prinove knjižnice MDC-a on-line’“ (<http://www.mdc.hr/prinove>): Bibliografski izvori podataka o muzejskoj djelatnosti“, *Informatica Museologica* 34, br. 1/2 (2003): 115–117.
- ⁶ Tončika Cukrov, „Online galerija – kako do uspješne implementacije“, *Informatica Museologica* 35, br. 1/2 (2004): 25–26.
- ⁷ Muzejski dokumentacijski centar, „Zbirke, fondovi: Zbirka muzejskih plakata“, <http://mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/zbirka-muzejskih-plakata/pregled-zbirke-plakata/> (pristupljeno 25. studenoga 2019.). Vidi i: Tončika Cukrov, „Zbirka muzejskih plakata MDC-a: online katalog, online galerija, virtualna izložba“, *Arhivi, knjižnice, muzeji* 18 (2015): 183–186.
- ⁸ Muzejski dokumentacijski centar, „Zbirke, fondovi: Fototeka“, <http://mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/fototeka/arhiva-2016/> (pristupljeno 25. studenoga 2019.).
- ⁹ Dio građe dostupan je i na stranicama portala *Hrvatski muzeji i zbirke online – muzEJ!* na kojemu je s pojedinim muzejom povezana građa o muzeju sadržana u MDC-ovim zbirkama – Zbirci muzejskih plakata, Knjižnici i Personalnom arhivu zaslužnih muzealaca. Vidi: Hrvatski muzeji i zbirke *online – muzEJ!*, Muzejski dokumentacijski centar, <http://hvm.mdc.hr/> (pristupljeno 20. studenoga 2019.).
- ¹⁰ Projekt je trajao osam mjeseci, od veljače do listopada 2018. godine, a vodila ga je dokumentaristica Tea Rihtar Jurić, voditeljica Fototeke, uz stručnu suradnju informatičara Denisa Bučara i vanjske suradnice Staše Popadić, dokumentaristice.
- ¹¹ Računalna baza sekundarne dokumentacije Fototeke digitalizacijom je dopunjena s 2013 digitalnih preslika izvornih fotografija što je uvelike olakšalo rad i pretraživanje u bazi, a kao mjera preventivne zaštite smanjilo je korištenje izvornicima koji su se dotad morali pregledavati pri gotovo svakoj pretrazi.
- ¹² Tijekom skeniranja primjenjivala se razlučivost 600 dpi (najveća koju je dopuštao skener), a dokumenti su spremeni u formatu TIFF. Skenirane preslike potom su se obrađivale u programu Photoshop CS6 i također spremale u TIFF-u. Ako je na poleđini bio zabilježen važan podatak, ona se također skenirala, u manjoj razlučivosti (150 dpi) i bez naknadne obrade.
- ¹³ Jelena Balog Vojak i Zdenka Šinkić, „Standardi u dokumentaciji – kako i zašto?“ u: *Zbornik 1. i 2. skupa muzejskih dokumentarista Hrvatske*, ur. Dubravka Osrečki Jakelić i Borut Kružić (Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo, 2013), 21–34.
- ¹⁴ Iva Fabris Jokić, „Knjižnični katalogi u digitalnom kontekstu“ (diplomski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2015), 26.
- ¹⁵ Tončika Cukrov, „Online galerija – kako do uspješne implementacije“, *Informatica Museologica* 35, br. 1/2 (2004): 24, 26.
- ¹⁶ Tea Rihtar Jurić, „Na d(r)ugi pogled: povijest, stanje i perspektiva Fototeke Muzejskoga dokumentacijskog centra“, *Informatica Museologica* 49 (2018): 97.
- ¹⁷ Snježana Radovanlija Mileusnić, „Knjižnica MDC-a tijekom šezdeset godina rada – podrška radu MDC-a, na usluzi muzejskoj zajednici“, *Muzeologija* 53 (2016): 153–170.
- ¹⁸ Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke, Muzejski dokumentacijski centar, <http://antunbauer.mdc.hr/> (pristupljeno 23. studenoga 2019.). Više u: Snježana Radovanlija Mileusnić, „Digitalizacija starog i rijetkog knjižnog fonda iz Zbirke Bauer knjižnice MDC-a: Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke dr. Antuna Bauera“, u: *1. kongres muzealaca Hrvatske, Zagreb, 12. – 14. studenoga 2008.: zbornik radova*, ur. Žarka Vujić (Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo, 2011), 164–171.
- ¹⁹ Irena Buršić, „Računalno vođenje i obrada primarne muzejske dokumentacije u Arheološ-

kom muzeju Istre – osnovni postupci te nadzor i upravljanje nazivljem“, *Histria archaeologica* 38/39 (2009): 210, <https://hrcak.srce.hr/47208> (pristupljeno 13. studenoga 2019.).

²⁰ Tinka Katić, prev., *Uvjeti za funkcionalnost bibliografskih zapisa: završni izvještaj / IFLA-ina Studijska skupina za uvjete za funkcionalnost bibliografskih zapisa* (Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004), 7.

²¹ Isto, 8.

²² Josipa Karadžole, „Katalozi treće generacije u odnosu na postupke korisnika“ (završni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, 2017), 21.

²³ Isto.

²⁴ Isto, 26.

²⁵ Marina Bregovac Pisk, „Muzejski predmet i kataloška jedinica“, u: Radovanlija Mileusnić, 69.

²⁶ Fabris Jokić, „Knjižnični katalozi u digitalnom kontekstu“.

²⁷ Jenny Emanuel, „Next Generation Catalogs What Do They Do and Why Should We Care?“ *Reference and User Services Quarterly* 49, br. 2 (2009): 117–120.

²⁸ „Tijekom vremena objavljeni će podaci zacijelo biti proširivani i dopunjavani novim spoznajama, pa se s pravom može reći da posao katalogiziranja koji je rezultirao objavljenom kataloškom jedinicom, te je time naizgled dovršen, zapravo nikada nije u potpunosti gotov.“ Bregovac Pisk, u: Radovanlija Mileusnić, 75.

LITERATURA

Balog Vojak, Jelena i Zdenka Šinkić. „Standardi u dokumentaciji – kako i zašto?“ U: *Zbornik 1. i 2. skupa muzejskih dokumentarista Hrvatske*, ur. Dubravka Osrečki Jakelić i Borut Kružić, 21–34. Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo, 2013.

Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke. Muzejski dokumentacijski centar. <http://antunbauer.mdc.hr/> (pristupljeno 23. studenoga 2019.).

Bregovac Pisk, Marina. „Muzejski predmet i kataloška jedinica“. U: *Što je muzejski katalog*, ur. Snježana Radovanlija Mileusnić, 64–75. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2013.

Buršić, Irena. „Računalno vođenje i obrada primarne muzejske dokumentacije u Arheološkom muzeju Istre – osnovni postupci te nadzor i upravljanje nazivljem“. *Histria archaeologica* 38/39 (2009): 209–228. <https://hrcak.srce.hr/47208> (pristupljeno 13. studenoga 2019.).

Cukrov, Tončika. „Online galerija – kako do uspješne implementacije“. *Informatica Museologica* 35, br. 1/2 (2004): 24–27.

Cukrov, Tončika. „Zbirka muzejskih plakata MDC-a: online katalog, online galerija, virtualna izložba“. *Arhivi, knjižnice, muzeji* 18 (2015): 180–198.

Emanuel, Jenny. „Next Generation Catalogs What Do They Do and Why Should We Care?“ *Reference and User Services Quarterly* 49, br. 2 (2009): 117–120.

Fabris Jokić, Iva. „Knjižnični katalozi u digitalnom kontekstu“. Diplomski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2015.

Hrvatski muzeji i zbirke online – muzEJ! Muzejski dokumentacijski centar. <http://hvm.mdc.hr/> (pristupljeno 20. studenoga 2019.).

Hrvatski sabor. „Zakon o muzejima“, 3. srpnja 2018. *Narodne novine* 61/2018.

Karadžole, Josipa. „Katalozi treće generacije u odnosu na postupke korisnika“. Završni rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, 2017.

Katić, Tinka, prev. *Uvjeti za funkcionalnost bibliografskih zapisa: završni izvještaj / IFLA-ina Studijska skupina za uvjete za funkcionalnost bibliografskih zapisa*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

Književna baština u muzejima. Muzejski dokumentacijski centar. <http://kbm.mdc.hr/> (pristupljeno 25. studenoga 2019.).

Muzejski dokumentacijski centar. „Zbirke, fondovi: Fototeka“. <http://mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/fototeka/arhiva-2016/> (pristupljeno 25. studenoga 2019.).

Muzejski dokumentacijski centar. „Zbirke, fondovi: Zbirka muzejskih plakata“. <http://mdc.hr/hr/mdc/zbirke-fondovi/zbirka-muzejskih-plakata/pregled-zbirke-plakata/> (pristupljeno 25. studenoga 2019.).

Radovanlija Mileusnić, Snježana. „Digitalizacija starog i rijetkog knjižnog fonda iz Zbirke Bauer knjižnice MDC-a: Bibliografija i građa za umjetnost i srodne struke dr. Antuna Bauera“. U: *1. kongres muzealaca Hrvatske, Zagreb, 12. – 14. studenoga 2008.: zbornik radova*, ur. Žarka Vujić, 164–171. Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo, 2011.

Radovanlija Mileusnić, Snježana. „Knjižnica MDC-a tijekom šezdeset godina rada – podrška radu MDC-a, na usluzi muzejskoj zajednici“. *Muzeologija* 53 (2016): 145–173.

Radovanlija Mileusnić, Snježana. „Prinove knjižnice MDC-a on-line“ (<http://www.mdc.hr/prinove>): Bibliografski izvori podataka o muzejskoj djelatnosti“. *Informatica Museologica* 34, br. 1/2 (2003): 115–117.

Radovanlija Mileusnić, Snježana, ur. *Što je muzejski katalog*. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2013.

Rihtar Jurić, Tea. „Na d(r)ugi pogled: povijest, stanje i perspektiva Fototeke Muzejskoga dokumentacijskog centra“. *Informatica Museologica* 49 (2018): 96–99.

Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora. „Zakon o muzejima“, 16. listopada 1998. *Narodne novine* 142/1998.

Zgaga, Višnja. „Muzejski dokumentacijski centar i njegovi korisnici“. *Muzeologija* 41/42 (2004): 52–62.

Zgaga, Višnja. „Prvih šezdeset godina MDC-a“. *Muzeologija* 53 (2016): 5–14.

MDC ONLINE CATALOGUE: A PLACE TO ACCESS THE MDC FUNDS, COLLECTIONS AND LIBRARY

Through its collections and funds, the MDC documents the activities of Croatian museums, and the MDC Library collects museological literature and editions of Croatian and foreign museums and galleries. All of this valuable material has been inventoried and catalogued in databases, and the MDC Online Catalogue is now a unique online place where database users can search and access digitised material. Currently, the catalogue includes selected items from the Collection of Museum Posters, Photo Library, Video Library, and all MDC Library records. The search and filtering have been set in an easy and intuitive way and can be made through all funds at once or through each of the collections separately. All key metadata categories are provided with interactive indexes, which are searchable and sortable, and the selected term can further be included in the search.